

РБ ООН У СУЧАСНИХ УМОВАХ: ДО ПРОБЛЕМИ ПОШУКУ ВАРІАНТІВ РЕФОРМУВАННЯ

Леся Дорош, Станіслав Охремчук
Національний університет "Львівська політехніка"

(стаття надійшла до редколегії 25.08.2015 р., прийнята до друку – 5.10.2015 р.)

© Дорош Л., Охремчук С., 2015

Розглянута діяльність Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй як гаранта міжнародного миру та безпеки, що має широкі повноваження щодо впливу на держав-порушниць міжнародного права. Зіставлено пропозиції щодо реформування РБ ООН, які охоплюють три ключові проблеми: зміна складу, використання права вето та зміна непрозорих методів роботи Ради. Доведено, що від сьогоденних ініціатив щодо реформування РБ ООН залежить подальше ефективне існування Організації Об'єднаних Націй та майбутнє усієї міжнародної системи безпеки.

Ключові слова: Організація Об'єднаних Націй, Рада Безпеки ООН, реформування, право "вето", постійний член РБ ООН, міжнародна безпека.

UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL UNDER MODERN CONDITIONS: ON THE PROBLEM OF REFORM OPTIONS SEARCH

Lesya Dorosh, Stanislav Okhremchuk

The authors review activities of the United Nations Security Council as a guarantor of international peace and security with broad powers to influence infringers of the international law (the right to apply sanctions and use military force against violators of peace and security at one's own discretion). The article states that at the end of the 20th – beginning of the 21st century, the UN Security Council was powerless to perform its functions and duties to safeguard international peace and security, as well as to resolve a number of large-scale armed conflicts. Therefore, the need to find mechanisms of the UN Security Council reform in order to enhance its effectiveness is proven.

The work analyzes options of the UN Security Council reform which member-states of the United Nations started to apply actively in the early 1990s. The proposals of the member states that encompass three key issues (change of the composition of the UN Security Council, reform of the veto right and change of non-transparent working methods of the Security Council) are compared. On the basis of the analysis of the Security Council decision-making mechanism, it is stated that increase in the effectiveness of the UN Security Council can be achieved only by means of the veto right reform. It was found that the main obstacle in the reform of veto is the need to persuade five permanent members to limit themselves in the use of the instrument which allows them to influence the entire international system. Therefore, it is unlikely that these states will give their consent to such a reform.

The article proves that further existence of the United Nations and the future of the international security system depend on current initiatives for reformation of the UN Security Council as a key body in the field of peace and security. In this context, further study of opportunities and options for reformation of the UN Security Council taking into account the position of Ukraine, which became a victim of the aggressor, a permanent member of this structure, is considered to be promising, including detailed research of proposals for reforming the UN Security Council submitted by official representatives of Ukraine, as well as analysts and publicists.

Key words: the United Nations, the United Nations Security Council, reformation, veto right, permanent member of the UNSC, international security.

Військова агресія Росії проти України, розпочата у 2014 р. з анексії Кримського півострова, є безпрецедентним викликом міжнародній системі, її безпеці, а відтак і сьогоденному глобальному порядку. Неспроможність Організації Об'єднаних

Націй (ООН), як найвпливовішого глобального інституту у сфері міжнародної безпеки, зупинити зміну європейських кордонів у XXI ст. в черговий раз піднімає питання реформування одного з ключових органів цієї організації – Ради Безпеки (РБ) – як для

усієї міжнародної системи загалом, так і для України зокрема.

Відомо, що наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. РБ не змогла втрутитися та зупинити ескалацію багатьох збройних конфліктів (зокрема, Фолклендську війну (1982 р.), вторгнення в Ірак (2003 р.), громадянську війну у Сирії (2011–2015 рр.), і в такий спосіб продемонструвала неспроможність виконувати свої функції та здійснювати покладені на неї обов'язки щодо гарантування міжнародного миру та безпеки. Це змусило міжнародну спільноту шукати шляхи трансформації цієї міждержавної структури, що, враховуючи центральне її місце у міжнародній системі безпеки, актуалізує дослідження теми реформування Ради Безпеки.

Аналіз джерельної бази цього дослідження засвідчує чималу увагу дослідників до різних аспектів реформування РБ ООН. Ці питання розглядають праці та аналітичні дослідження Г. Еванса [1], Ч. Каруни Карана [7], С. Патріка [11], Д. Саруші [16], Д. Швейгмана [17], Л. Сварт, Дж. фон Фрайслебена [18], Е. Вірхоли [30], М. Зорн [31], Дж. Пола [12], С. Нахорі [9], М. Тенга [19], Е. Торо [21], Н. Ронзітті [15] та ін. Ця проблематика стала важливою, зокрема, й у контексті відсутності в Україні можливості ефективно захищати себе за допомогою механізмів, що сьогодні існують у системі ООН. За таких обставин особливо потрібно виділити роботу з конфліктного менеджменту у міжнародних відносинах М. Батлера [6]. Під час написання цієї роботи особливе значення надано сукупності нормативно-правових актів, які регулюють діяльність міжнародних організацій різного рівня, насамперед ООН [3; 8; 13; 14; 20], а також детальним дослідженням (зокрема, авторства Е. Османчука, А. Манго [10]) специфіки функціонування головних та спеціалізованих структур ООН на предмет визначення основних напрямків та ефективності їх функціонування [22–29].

Резюмуючи, необхідно відзначити брак вітчизняних фундаментальних і узагальнювальних досліджень, які б стосувались проблематики функціонування ООН на сучасному етапі, зокрема реформування РБ ООН, особливо пропозицій та рекомендацій щодо позиції держави Україна у питанні обмеження/позбавлення права на покладання вето з боку держави-агресора – члена РБ.

Мета роботи – виявити причини неспроможності Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй реагувати на загрози та порушення миру у постбіполярній міжнародній системі та дослідити основні пропозиції щодо реформування цієї міжнародної структури. Зокрема, завданням є встановлення причин невтручання РБ ООН у масштабні конфлікти, виявлення та систематизація основних напрямів та

пропозицій щодо її реформування, а також дослідження перспективи впровадження цієї новачки.

Отже, Рада Безпеки є найвпливовішим органом Організації Об'єднаних Націй, на який, згідно зі Статутом ООН, покладена головна відповідальність за підтримку міжнародного миру та безпеки [24]. У той час, як інші органи ООН можуть виробляти рекомендації, саме Рада Безпеки має право приймати рішення, які держави-члени ООН зобов'язані виконувати. Це надає їй важливу та впливову позицію у системі органів ООН та загалом у міжнародному співтоваристві [19, с. 3].

До складу РБ ООН входять п'ятнадцять держав, п'ять з яких є її постійними членами [17, с. 45]. Останні – США, Велика Британія, Франція, РФ та КНР – мають право накладення “вето” (від лат. *veto* – забороняю) на субстантивні (важливі, сутнісні) рішення Ради [10, с. 2586]. Інші десять непостійних членів РБ обираються Генеральною Асамблеєю на дворічний термін; кожного року змінюються п'ять із них.

У сфері підтримки миру та безпеки Рада виконує три основні функції:

- сприяє мирному вирішенню конфліктів;
- створює миротворчі сили ООН та здійснює контроль над ними;
- здійснює примусові заходи проти держав, що порушують міжнародне право [16].

Діючи відповідно до VI Розділу Статуту ООН, Рада Безпеки вимагає від сторін конфлікту його вирішення шляхом переговорів, медіації, арбітражу, звернення до судової установи тощо, коли вважає це за необхідне (ст. 33 Статуту ООН). Також Рада має право, на прохання усіх сторін конфлікту, надавати сторонам свої рекомендації з метою мирного вирішення конфлікту (ст. 38 Статуту) [3].

Виконуючи свій обов'язок щодо підтримки міжнародного миру та безпеки, РБ часто санкціонує розгортання миротворчих операцій як засобу вирішення конфліктів або підтримки “хитких” мирних угод. Переважно миротворчі сили ООН, сформовані нею, розгортаються з метою забезпечення безпеки, політичної підтримки і сприяння побудові миру після досягнення попередніх домовленостей сторін щодо припинення вогню між ними [6, с. 71; 29].

Також РБ ООН може здійснювати рішучіші та “жорсткіші” примусові дії, ніж миротворчість. Повноваження здійснювати такі примусові дії надані їй VII Розділом Статуту ООН, згідно з яким РБ має право самостійно визначати, чи виникла загроза миру або чи він був порушений, та уповноважує її накладати економічні та військові санкції, а також використовувати збройні сили (морські, сухопутні та повітряні) для підтримки або відновлення міжнародних миру й безпеки [3].

Отже, РБ ООН нормативно має відігравати головну роль у сучасній глобальній системі міжна-

родної безпеки. Маючи право приймати рішення імперативного характеру, зокрема, повноваженнями щодо застосування економічних санкцій та військової сили проти держав, які порушують принципи міжнародного права, а також застосовувати широкий спектр методів примусу, РБ ООН має виступати гарантом миру та безпеки у масштабі людства.

Проте необхідно відзначити, що будучи створеною після Другої світової війни державами-переможницями, РБ не відповідає сучасним геополітичним реаліям. Зокрема, інститут постійного членства РБ не враховує наявність нових центрів впливу, які з'явилися після закінчення зазначеної війни та роблять істотний внесок у фінансування ООН та проведення її миротворчих операцій (Японія, Німеччина, Індія тощо). Зрештою і згадані вище збройні конфлікти вказують на неефективність її роботи.

Пропозиції щодо реформування РБ ООН висувують держави-члени, незадоволені різними аспектами функціонування цього органу міжнародної безпеки. Висунуті ними пропозиції можна поділити на три категорії реформування:

- зміна складу;
- зміна методів роботи;
- зміна права вето постійних членів.

Офіційне обговорення проблеми збільшення кількості членів Ради Безпеки розпочалося у 1991 р. [30, с. 21]. Усі пропозиції, висунуті у межах цього напрямку реформування РБ ООН, зводяться до розширення її складу. На думку держав-пропонентів реформи членства РБ ООН, збільшення кількості її учасників підвищить рівень демократичності та репрезентативності органу, яких йому не вистачає. Основною перешкодою у запровадженні такої реформи є розбіжності у поглядах членів ООН щодо того, чи надавати новим членам Ради Безпеки “постійне” членство або право “вето”. Так, Бразилія, Індія, Японія та Німеччина (“Група чотирьох”) вимагають для себе статусу постійних членів органу та заявляють, що зменшать свої фінансові внески до бюджету ООН та чисельність власних контингентів, задіяних в операціях ООН, у разі, якщо їхні вимоги не будуть задоволені [8]; африканські члени ООН також висловились на користь розширення складу Ради Безпеки та висунули вимогу надання постійного членства двом державам континенту. Натомість багато держав, що об'єдналися у міждержавну групу “Єдність заради консенсусу”, просувають ідею розширення непостійного складу Ради Безпеки без збільшення кількості її постійних членів, протидіють наданню новим учасникам Ради Безпеки права “вето”, стверджуючи, що збільшення кількості постійних членів РБ ООН порушуватиме принцип суверенної рівності держав [30, с. 20]. Також, на

думку опонентів, збільшення кількості постійних членів Ради, надання постійних місць новим членам може загострити регіональне суперництво між державами субконтинентів (наприклад, між Аргентиною та Бразилією, Індією та Пакистаном) [13].

Складовою реформи членства РБ ООН є питання запровадження регіонального представництва у ній. Регіональне представництво є альтернативною концепцією реформування участі у цьому органі, згідно з якою постійні місця у РБ ООН повинні надаватись регіональним організаціям та блокам, а не окремим державам [13]. Свою підтримку такої ідеї реформування Ради Безпеки висловили від 10 до 15 членів міждержавної групи “Єдність заради консенсусу”, зокрема: Італія, Іспанія, Аргентина, Мексика та Мальта, а також такі організації, як Ліга арабських держав та Організація Ісламського співробітництва [20; 14, с. 47]. Утім ідея запровадження регіонального представництва не набула широкої підтримки серед членів ООН. Загалом ця ідея була відкинута такими постійними членами Ради Безпеки, як США та РФ, на переконання яких пропозиції щодо розширення складу РБ ООН повинні бути орієнтовані на конкретні держави, а також була розкритикована претендентами на статус постійного члена Ради Безпеки [15, с. 13; 20].

Другий напрям реформування РБ ООН стосується зміни методів роботи Ради і стоїть на порядку денному членів ООН з 1990-х рр. Ініціативи щодо реформування методів роботи РБ ООН спричинені її закритістю та мають на меті досягнення трьох основних цілей – прозорості та підзвітності Ради, а також можливості участі у її роботі держав-нечленів.

Учасники РБ під тиском членів ООН вже вжили деяких заходів для підвищення прозорості її діяльності. Так, наприклад, сьогодні РБ ООН частіше, ніж раніше, консультується із зовнішніми акторами, зокрема з недержавними організаціями. Члени РБ також дозволили іншим учасникам ООН виступати із заявами перед РБ ООН та доклали зусиль для налагодження її відносин із групою держав, що надають військові контингенти для потреб Ради Безпеки, запровадили регулярні зустрічі з ними [22]. Починаючи з 1993 р., члени РБ створили багато ініціатив, спрямованих на зміну її методів роботи. Такими ініціативами були: опублікування щоденних програм і місячного графіка роботи Ради; чорнових варіантів її резолюцій; надання можливості членам РБ ООН запрошувати експертів та представників громадянського суспільства на її “приватні” засідання тощо [18, с. 5].

Проте, як зазначають Дж. Пол та С. Нахорі, для досягнення цілей реформаторів РБ ООН потрібно ще багато змінити. На думку дослідників, Рада

Безпеки повинна відмовитися від тимчасових її процедурних правил на користь постійно діючих, знайти способи здобуття підтримки секретаріату ООН та інституціоналізувати президентство в Раді Безпеки (збільшити термін головування її членів з одного місяця до шести, року або на інший, більший термін). Ці автори пропонують РБ ООН передати більший обсяг її роботи своїм допоміжним органам, а також посилити роботу експертних груп та встановити між ними постійний обмін інформацією. Крім того, на думку дослідників, Рада Безпеки повинна більше працювати над пошуком правдивої інформації через консультації з міжнародними акторами усіх видів, особливо з недержавними організаціями [12].

На нашу ж думку, реформування членства в РБ ООН та методів її роботи сприятиме підвищенню її демократичності, репрезентативності та прозорості, однак ці напрями реформування не здатні істотно підвищити ефективність цього міжнародного органу, його здатність втручатися у масштабні конфлікти сучасності та залагоджувати їх. Натомість розширення складу Ради Безпеки призведе навіть до погіршення її здатності швидко реагувати на порушення миру та загроз йому [21]. Відтак реформування складу та методів роботи Ради Безпеки не є нагальним, тоді як вкрай гострою є проблема реформування практики використання права “вето” постійними членами РБ ООН. На нашу думку, саме право “вето” є основною перешкодою у виконанні Радою її основних функцій – збереження миру та безпеки, і вимагає першочергової уваги міжнародної спільноти. Для підтвердження цієї тези розглянемо механізм прийняття рішень Радою Безпеки.

Рішення Ради Безпеки приймаються у формі резолюцій. Її проект пропонується одним або кількома членами Ради Безпеки та передається іншим її членам для розгляду. Він (документ) обговорюється та за необхідності змінюється внаслідок консультацій членів Ради Безпеки. Коли усі члени Ради Безпеки досягають згоди стосовно остаточної версії резолюції, вона формально подається на розгляд Ради Безпеки [23]. Під час голосування за прийняття резолюції кожен член Ради Безпеки має один голос (ст. 27 Статуту ООН) [3].

Питання, що виносяться на розгляд Ради Безпеки ООН, поділяються на процедурні та субстантивні. Рішення Ради Безпеки з процедурних питань приймаються більшістю у дев'ять голосів будь-яких членів Ради Безпеки. Рішення Ради Безпеки з субстантивних питань потребують позитивного голосування дев'яти членів Ради, включаючи голоси усіх п'яти постійних членів [2].

Отже, формально слово “вето” і не використовується у Статуті ООН, але через згадане вище

положення про прийняття рішень з субстантивних питань фактично кожен постійний член Ради Безпеки має змогу заблокувати прийняття рішення: якщо хоча б один з них голосує проти резолюції, вона вважається неприйнятною. Проте резолюція може бути прийнятою у разі, коли постійний член утримується від голосування [23].

Такий механізм прийняття рішень дає можливість постійним членам РБ ООН зловживати своїм правом “вето” для реалізації національних інтересів, зокрема у випадках, коли вони порушують правила та принципи, закріплені системою міжнародного права. Це, своєю чергою, може мати непередбачувані наслідки, адже блокування дій міжнародної спільноти щодо припинення розвитку збройних конфліктів неминуче призводить до ескалації таких конфліктів та зростання кількості їхніх жертв. Так, наприклад, у науковій літературі та риториці членів ООН доволі поширеними є звинувачення Великої Британії у зловживанні її повноваженнями в Раді Безпеки у 1982 р., що зробило ООН неспроможною перешкодити офіційному Лондону розпочати війну з Аргентиною за Фолклендські острови; інший приклад – жорстка критика США за вторгнення в Ірак у 2003 р. [19, с. 6; 7; 4]. Сьогодні критикують РФ та КНР через їхню підтримку Башара Асада у громадянській війні в Сирії; саме ці дві держави заблокували прийняття резолюцій держав Заходу, призначених натиснути на сирійського президента. Безперечно, тут йдеться не тільки про блокування одним з постійних членів Ради Безпеки резолюції щодо того чи іншого конфлікту, але й про “приховане вето” – таємну погрозу постійного члена Ради Безпеки ООН використати право “вето” у разі, якщо на голосування буде винесене “незручне” для нього питання, наслідком чого є блокування резолюції ще на стадії її написання та узгодження [9].

Розглянемо можливі варіанти реформування права вето. Сьогодні міжнародною спільнотою були висунуті такі пропозиції реформи:

1. Ухвалення рішень в Раді Безпеки ООН консенсусом усіх членів.
2. Пропозиція Франції щодо добровільної відмови постійних членів Ради Безпеки ООН від використання свого права “вето” у випадках вчинення масових злочинів, до яких сама Франція зараховує геноцид, злочини проти людства та масштабні військові злочини.
3. Дозвіл накладення “вето” у разі, якщо проти рішення одночасно проголосували два або більше постійних членів Ради Безпеки.
4. Дозвіл застосування права “вето” виключно щодо питань, передбачених главою VII Статуту ООН (“Дії щодо загрози миру, порушень миру та актів агресії”).

5. Введення можливості подолання права “вето” двома третинами голосів складу Ради Безпеки.

6. Ліквідація права “вето”.

Оскільки право “вето” надано п’ятірці постійних членів Статутом ООН, ліквідувати або обмежити його можна лише внесенням змін до цього документа. Відповідно до ст. 108, зміни до Статуту ООН “набувають чинності для всіх Членів Організації після того, як вони прийняті двома третинами голосів членів Генеральної Асамблеї та ратифіковані, відповідно до їхньої конституційної процедури, двома третинами Членів Організації, включаючи всіх постійних членів Ради Безпеки” [3]. Інакше кажучи, будь-який з п’яти постійних членів Ради має право заблокувати реформування права “вето”. Відтак для того, щоб встановити можливість проведення такої реформи, розглянемо офіційні позиції КНР, Великої Британії, Франції, Російської Федерації та Сполучених Штатів Америки стосовно проблеми реформування права “вето”.

Категорично проти реформування цього права виступають РФ та США. Позицію Російської Федерації озвучив її постійний представник в ООН В. Чуркін, який 26 вересня 2014 р. заявив, що Росія “проти будь-яких змін стосовно права “вето” [5]. Сполучені Штати Америки також виступають противником обмеження права “вето”. Незважаючи на те, що офіційні представники США рідко коментують питання реформування цієї норми, про таку позицію Сполучених Штатів свідчить, зокрема, звіт “United States Participation in the United Nations for 2001”, опублікований на офіційному веб-сайті Державного департаменту США, в якому вказано, що “...Сполучені Штати продовжують протистояти спробі внесення будь-яких змін у статус та прерогативи існуючих на даний момент постійних членів, визначених Статутом ООН, в тому числі встановлення будь-яких обмежень на використання права вето” [26, с. 54]. Ця теза повторюється також і у щорічних звітах “United States Participation in the United Nations for 2002” та “United States Participation in the United Nations for 2004” [27, с. 114; 28, с. 124]. Аналогічно, 15 листопада 2012 р. на виступі у Генеральній Асамблеї ООН заступник постійного представника США при ООН Розмарі Ді Карло, коментуючи можливість збільшення кількості постійних членів Ради Безпеки, заявила, що “...Сполучені Штати не є відкритими до такого розширення складу Ради Безпеки, яке призвело б до зміни наявної сьогодні структури “вето” [25, с. 10]. Також зазначимо, що США не підтримали ініціативу Франції щодо добровільної відмови від використання цього права у випадках вчинення масових злочинів [1].

Франція, як зазначає Майкл Тенг, виявила своє небажання позбутися права “вето” постійного члена

Ради Безпеки [19, с. 14]. Наразі невідома позиція Франції щодо обмеження права “вето”, проте саме ця держава висунула пропозицію про укладення “джентльменської угоди” щодо добровільної відмови від його використання у випадках вчинення масових злочинів.

Британія є єдиною державою–постійним членом Ради Безпеки Організації Об’єднаних Націй, яка підтримала згадану вище пропозицію Франції щодо добровільної відмови від використання права “вето” [1]. У той самий час ми не маємо змоги визначити ставлення Великої Британії до можливого обмеження права “вето” постійного члена Ради Безпеки. Офіційні представники Сполученого Королівства на обговореннях реформи Ради Безпеки концентрують свою увагу виключно на питанні розширення складу цього органу, повністю ігноруючи проблему реформування права “вето”.

Позиція діючого сьогодні уряду КНР щодо реформування права “вето” в Раді Безпеки також залишається невідомою. Проте, як зазначає С. Патрік, КНР відмовився підтримати пропозицію Франції щодо добровільного обмеження права “вето” у випадках вчинення масових злочинів, заявивши про свою незгоду з такими обмеженнями [11]. Отже, можемо зробити припущення, що, оскільки Китай відмовився від укладення “джентльменської угоди”, яка обмежувала б його право “вето”, китайський уряд, ймовірно, протистоятиме внесенню таких змін до Статуту ООН.

Отже, два постійні члени РБ ООН (РФ та США) відкрито виступають проти проведення реформи права “вето”; негативно до такої реформи ставиться КНР. Жодних передумов вважати, що Франція та Велика Британія підтримають реформування права “вето”, наразі немає. Відтак можемо зробити висновок, що сьогодні реформування права “вето” в Раді Безпеки неможливе.

Підсумовуючи, варто зазначити, що Рада Безпеки Організації Об’єднаних Націй від початку створення ООН як гаранта міжнародного миру та безпеки, що має широкі повноваження щодо впливу на держав–порушниць міжнародного права (право на власний розсуд застосовувати санкції та військову силу проти порушників миру та безпеки), наприкінці XX – на початку XXI ст. виявилась безсилою у вирішенні багатьох масштабних збройних конфліктів. Відтак у зв’язку з її неспроможністю виконувати свої функції та здійснювати покладену на неї відповідальність щодо гарантування міжнародних миру та безпеки необхідними є пошук механізмів реформування РБ ООН для підвищення її ефективності.

Активно пропонувати варіанти реформування Ради Безпеки члени Організації Об’єднаних Націй

почали на початку 1990-х рр. Пропозиції держав-членів ООН щодо реформування Ради Безпеки охоплюють три ключові проблеми змін: складу Ради, використання права “вето” та непрозорих методів роботи. Проте, як показав аналіз механізму прийняття рішень Ради Безпеки, підвищити ефективність РБ ООН можна виключно реформувавши право “вето”.

Основною перешкодою у реформуванні права “вето” в Раді Безпеки ООН є необхідність переконання п’яти постійних членів Ради обмежити себе у використанні інструмента, який дає їм змогу впливати на усю міжнародну систему. Як показує аналіз заяв та офіційних позицій п’ятірки постійних членів РБ ООН, ці держави виступають проти обмеження їхніх прав та прерогатив, а отже, не дають згоди на проведення такої реформи. Тим не менше сьогодні Організація Об’єднаних Націй знаходиться у кризовому стані, оскільки не здатна виконувати свою основну функцію – забезпечувати мир та стабільність на планеті. Відтак, від сьогоднішніх ініціатив щодо реформування РБ ООН як ключового органу з підтримки миру залежить подальше ефективне існування Організації Об’єднаних Націй та майбутнє усієї міжнародної системи безпеки. У цьому контексті перспективними є подальші дослідження можливостей та варіантів реформування РБ ООН із врахуванням позиції України, яка стала жертвою агресора – постійного члена цієї структури. Йдеться про детальні дослідження пропозицій, які надаються офіційними представниками держави Україна, а також аналітиками, публіцистами щодо реформування РБ ООН.

1. Еванс Г. Испит для Ради Безпеки ООН [Електронний ресурс] / Гарет Еванс // газ. “День” від 04.11.2014. – Режим доступу: <http://www.m.day.kiev.ua/uk/article/svitovi-diskusiyi/ispit-dlya-radi-bezpeki-oon>. 2. Міжнародне публічне право: підруч. / за ред. В. М. Репецького. – К.: Знання, 2012. – 437 с. 3. Статут Організації Об’єднаних Націй [Електронний ресурс] // Департамент громадської інформації ООН. – Режим доступу: https://www.unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf. 4. Фолклендський конфлікт: далі буде? [Електронний ресурс] // DeutscheWelle (23.02.2010). – Режим доступу: <http://www.dw.de/фолклендський-конфлікт-далі-буде/a-5279392>. 5. Чуркин: Россия против каких-либо изменений порядка использования права вето в СБ ООН [Електронний ресурс] // ТАСС. – Режим доступу: <http://www.tass.ru/politika/1468094>. 6. Butler M. *International Conflict Management* / Michael Butler. – Abingdon: Routledge, 2009. – 304 p. 7. Karuna Karan C. *The In-Security Council – Dimp It or Grow It?* [Електронний ресурс] / Chithra Karuna Karan. – Режим доступу: <http://www.mediamonitors.net/chithrakarunakaran1.html>. 8. *Membership Including Expansion and Representation* [Електронний ресурс] // Global Policy Forum. – Режим доступу: <https://www.globalpolicy.org/>

security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation.html. 9. Nahory C. *The Hidden Veto* [Електронний ресурс] / Céline Nahory // Global Policy Forum. – Режим доступу: <https://www.globalpolicy.org/security-council/42656-the-hidden-veto.html>. 10. Osmańczyk E. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements* / Edmund Jan Osmańczyk, Anthony Mango. – London: Taylor & Francis, 2003. – 2941 p. 11. Patrick S. *Limiting the Veto in Cases of Mass Atrocities: Is the Proposed Code of Conduct Workable?* [Електронний ресурс] / Stewart M. Patrick // Council on Foreign Relations. – Режим доступу: <http://www.cfr.org/france/limiting-veto-cases-mass-atrocities-proposed-code-conduct-workable/p36019>. 12. Paul J. *Theses Towards a Democratic Reform of the UN Security Council* [Електронний ресурс] / James Paul, Céline Nahory // Global Policy Forum. – Режим доступу: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/transparency-including-working-methods-and-decisionmaking-process/41131.html?itemid=914>. 13. *Regional Representation* [Електронний ресурс] // Global Policy Forum. – Режим доступу: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/regional-representation.html>. 14. *Resolutions on Political Affairs Adopted by the 36th Session of the Council of Foreign Ministers* [Електронний ресурс] // Organization of Islamic Cooperation. – Режим доступу: <http://www.oic-oci.org/36cfm/w/en/res/36CFM-POL-RES-FINAL.pdf>. 15. Ronzitti N. *The Reform of the UN Security Council* [Електронний ресурс] / Natalino Ronzitti. – Режим доступу: https://www.globalpolicy.org/images/pdfs/IAI_Report_1.pdf. 16. Sarooshi D. *Security Council* / Dan Sarooshi // *The Oxford Companion to Politics of the World* / Ed. by Joel Krieger. – New York: Oxford University Press USA, 2001. – P. 759-760. 17. Schweigman D. *The Authority of the Security Council Under Chapter VII of the UN Charter: Legal Limits and the Role of the International Court of Justice* / David Schweigman. – The Hague: Kluwer Law International, 2001. – 354 p. 18. Swart L. *Security Council Reform From 1945 To September 2013* / Lydia Swart, Jonas von Freiesleben. – New York: Center for UN Reform Education, 2013. – 120 p. 19. Teng M. *United Nations Security Council Reform* [Електронний ресурс] / Michael Teng // Stanford University. – Режим доступу: <http://www.web.stanford.edu/class/e297a/United%20Nations%20Security%20Council%20Reform.doc>. 20. *Third Meeting on Security Council Reform Looks at Regional Representation* [Електронний ресурс] // Center for UN Reform Education. – Режим доступу: <http://www.centerforunreform.org/?q=node/395>. 21. Toro E. *UN Security Council Reform: Unrealistic Proposals and Viable Reform Options* [Електронний ресурс] / Eduardo Vargas Toro // American Diplomacy. – Режим доступу: http://www.unc.edu/depts/diplomat/item/2008/1012/comm/vargas_un.html. 22. *Transparency and Working Methods* [Електронний ресурс] // Global Policy Forum. – Режим доступу: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/transparency-including-working-methods-and-decisionmaking-process.html>. 23. *UN Security Council – Profile* [Електронний ресурс] // BBC (25.09.2013). – Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/world-11712448>. 24. *UN Security Council* [Електронний ресурс] // Global Policy Forum. – Режим доступу: <https://www.globalpolicy.org/security-council.html>. 25. *United Nations General Assembly Meeting on 15 November 2012 (A/67/PV.38)* [Електронний ресурс] // United Nations. –

- Режим доступу: <http://unispal.un.org/pdfs/A67PV38.pdf>.
26. *United States Participation in the United Nations for 2001. Report by the President to the Congress* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.state.gov/p/io/rls/rpt/2001/c8872.htm>.
27. *United States Participation in the United Nations for 2002. Report by the Secretary of State to the Congress* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.state.gov/p/io/rls/rpt/2002/c10909.htm>.
28. *United States Participation in the United Nations, 2004. Report by the Secretary of State to the Congress* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.state.gov/p/io/rls/rpt/c15906.htm>.
29. *What is peacekeeping?* [Електронний ресурс] // *United Nations Peacekeeping*. – Режим доступу: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/peacekeeping.shtml>.
30. Wirkola E. *Reform of the UN Security Council and Veto Player Theory: Master Thesis* [Електронний ресурс] / Elida Rønnaug Hole Wirkola. – University of Oslo, 2010. – 80 p. – Режим доступу: <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/13023/MasteroppgavexElidaxRxHxWirkola.pdf?sequence=1>.
31. Zorn M. *The United Nations Security Council: Reforms concerning its membership – An Overview* [Електронний ресурс] / Melanie Zorn // *Center for UN Reform Education*. – Режим доступу: <http://www.centerforunreform.org/sites/default/files/Overview%20%282007%29.pdf>
1. Evans H. *Ispyt dlia Rady Bezpeky OON* [Elektronnyi resurs] / Haret Evans // *Den: Hazeta*. 04.11.2014. – Rezhym dostupu: <http://www.m.day.kiev.ua/uk/article/svitovidiskusiyi/ispit-dlya-radi-bezpeki-oon>.
2. *Mizhnarodne publichne pravo: Pidruchn. / za red. V. M. Repetskoho*. – K.: Znannia, 2012. – 437 s.
3. *Statut Orhanizatsii Ob'iednanykh Natsii* [Elektronnyi resurs] // *Departament hromadskoi informatsii OON*. – Rezhym dostupu: https://www.unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf.
4. *Folklandskiy konflikt: dali bude?* [Elektronnyi resurs] // *DeutscheWelle* (23.02.2010). – Rezhym dostupu: <http://www.dw.de/folklandskiy-konflikt-dali-bude/a-5279392>.
5. Churkin: *Rossiya protiv kakih-libo izmeneniy poryadka ispolzovaniya prava veto v SB OON* [Elektronniy resurs] // *TASS*. – Rezhim dostupu: <http://www.tass.ru/politika/1468094>.
6. Butler M. *International Conflict Management* / Michael Butler. – Abingdon: Routledge, 2009. – 304 p.
7. Karuna Karan C. *The In-Security Council – Dump It or Grow It?* [Elektronnyi resurs] / Chithra Karuna Karan. – Rezhym dostupu: <http://www.mediamonitors.net/chithrakarunakaranI.html>.
8. *Membership Including Expansion and Representation* [Elektronnyi resurs] // *Global Policy Forum*. – Rezhym dostupu: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation.html>.
9. Nahory C. *The Hidden Veto* [Elektronnyi resurs] / Céline Nahory // *Global Policy Forum*. – Rezhym dostupu: <https://www.globalpolicy.org/security-council/42656-the-hidden-veto.html>.
10. Osmańczyk E. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements* / Edmund Jan Osmańczyk, Anthony Mango. – London: Taylor & Francis, 2003. – 2941 p.
11. Patrick S. *Limiting the Veto in Cases of Mass Atrocities: Is the Proposed Code of Conduct Workable?* [Elektronnyi resurs] / Stewart M. Patrick // *Council on Foreign Relations*. – Rezhym dostupu: <http://www.cfr.org/france/limiting-veto-cases-mass-atrocities-proposed-code-conduct-workable/p36019>.
12. Paul J. *Theses Towards a Democratic Reform of the UN Security Council* [Elektronnyi resurs] / James Paul, Céline Nahory // *Global Policy Forum*. – Rezhym dostupu: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/transparency-including-working-methods-and-decisionmaking-process/41131.html?itemid=914>.
13. *Regional Representation* [Elektronnyi resurs] // *Global Policy Forum*. – Rezhym dostupu: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/regional-representation.html>.
14. *Resolutions on Political Affairs Adopted by the 36th Session of the Council of Foreign Ministers* [Elektronnyi resurs] // *Organization of Islamic Cooperation*. – Rezhym dostupu: <http://www.oic-oci.org/36cfm/w/en/res/36CFM-POL-RES-FINAL.pdf>.
15. Ronzitti N. *The Reform of the UN Security Council* [Elektronnyi resurs] / Natalino Ronzitti. – Rezhym dostupu: https://www.globalpolicy.org/images/pdfs/IAI_Report_1.pdf.
16. Sarooshi D. *Security Council / Dan Sarooshi // The Oxford Companion to Politics of the World* / Ed. by Joel Krieger. – New York: Oxford University Press USA, 2001. – R. 759-760.
17. Schweigman D. *The Authority of the Security Council Under Chapter VII of the UN Charter: Legal Limits and the Role of the International Court of Justice* / David Schweigman. – The Hague: Kluwer Law International, 2001. – 354 p.
18. Swart L. *Security Council Reform From 1945 To September 2013* / Lydia Swart, Jonas von Freiesleben. – New York: Center for UN Reform Education, 2013. – 120 p.
19. Teng M. *United Nations Security Council Reform* [Elektronnyi resurs] / Michael Teng // *Stanford University*. – Rezhym dostupu: <http://www.web.stanford.edu/class/e297a/United%20Nations%20Security%20Council%20Reform.doc>.
20. *Third Meeting on Security Council Reform Looks at Regional Representation* [Elektronnyi resurs] // *Center for UN Reform Education*. – Rezhym dostupu: <http://www.centerforunreform.org/?q=node/395>.
21. Toro E. *UN Security Council Reform: Unrealistic Proposals and Viable Reform Options* [Elektronnyi resurs] / Eduardo Vargas Toro // *American Diplomacy*. – Rezhym dostupu: http://www.unc.edu/depts/diplomat/item/2008/1012/comm/vargas_un.html.
22. *Transparency and Working Methods* [Elektronnyi resurs] // *Global Policy Forum*. – Rezhym dostupu: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/transparency-including-working-methods-and-decisionmaking-process.html>.
23. *UN Security Council – Profile* [Elektronnyi resurs] // *BBC* (25.09.2013). – Rezhym dostupu: <http://www.bbc.com/news/world-11712448>.
24. *UN Security Council* [Elektronnyi resurs] // *Global Policy Forum*. – Rezhym dostupu: <https://www.globalpolicy.org/security-council.html>.
25. *United Nations General Assembly Meeting on 15 November 2012 (A/67/PV.38)* [Elektronnyi resurs] // *United Nations*. – Rezhym dostupu: <http://unispal.un.org/pdfs/A67PV38.pdf>.
26. *United States Participation in the United Nations for 2001. Report by the President to the Congress* [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.state.gov/p/io/rls/rpt/2001/c8872.htm>.
27. *United States Participation in the United Nations for 2002. Report by the Secretary of State to the Congress* [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.state.gov/p/io/rls/rpt/2002/c10909.htm>.
28. *United States Participation in the United Nations, 2004.*

Report by the Secretary of State to the Congress [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.state.gov/p/io/rls/rpt/c15906.htm>. 29. What is peacekeeping? [Elektronnyi resurs] // United Nations Peacekeeping. – Rezhym dostupu: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/peacekeeping.shtml>. 30. Wirkola E. Reform of the UN Security Council and Veto Player Theory: Master Thesis [Elektronnyi resurs] / Elida Rønnaug Hole Wirkola. – University of Oslo, 2010. – 80 p. – Rezhym dostupu: <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/13023/MasteroppgavexElidaxRxHxWirkola.pdf?sequence=1>. 31. Zorn M. The United Nations Security Council: Reforms concerning its membership – An Overview [Elektronnyi resurs] / Melanie Zorn // Center for UN Reform Education. – Rezhym dostupu: <http://www.centerforunreform.org/sites/default/files/Overview%20%282007%29.pdf>.